

Rondblik

De duivel is overal, maar niet alles is occult

L.E. Leeftink

‘Sinds mijn dochter charismatisch-evangelisch is geworden, is haar hart vol van Jezus, maar ziet ze ook in elk gebruik en achter elke situatie de duivel en zijn demonen aan het werk. Ze is er angstiger op geworden, ook al getuigt ze steeds, dat Jezus Overwinnaar is.’

Hoe moet je omgaan met de hernieuwde aandacht voor duivelse beïnvloeding en demonische belasting? Is het wel verstandig om daar dieper op in te gaan?

Op het congres ‘Drijf demonen uit!?’ dat in het voorjaar van 2008 aan de Theologische Universiteit gehouden werd, was dr. M.J. Paul een van de sprekers. In de congresbundel werd een hoofdstuk van zijn boekje *Occulte machten en bevrijding* ter voorstudie aanbevolen. Het boekje is volgens Paul zelf bedoeld als praktische en concrete voorlichting over de grote geestelijke strijd die gaande is in de wereld om ons heen. Het gaat om ‘herkenning’, ‘bescherming’ en ‘bevrijding’ van satanische invloeden en occulte machten.

Om maar gelijk met de deur in huis te vallen: de auteur noemt veel voorbeelden, gooit bijna alles op één hoop, geeft geen definitie van wat hij precies onder occultisme verstaat en spreekt zichzelf herhaaldelijk tegen.

Inhoud

Een aantal zaken uit het boek op een rijtje:

Op p. 16 haalt de auteur de Bijbel aan over de satan die rondgaat als een brullende leeuw en noemt hij ook Zondag 51 van de Catechismus: we staan aan duivelse verleidingen, verzoeken en invloeden bloot die zowel van binnenuit als van buitenaf komen. Vervolgens wordt gezegd dat je daarom het beste in algemene zin over ‘occulte belasting’ kunt spreken en alleen in de ergste gevallen het woord ‘bezetenheid’ kunt gebruiken.

Op p. 17 staat de stelling dat ‘demonische belasting’ ook overdraagbaar is van de ene generatie op de andere, en dat je daarom ook altijd moet informeren naar daden van ouders en grootouders op dit gebied. Zonder enig schriftbewijs, terwijl ik nou juist zo benieuwd was waar in de Bijbel staat dat Jezus de demonische belasting van de voorouders met name noemt!

Op p. 18 krijgen ‘asielzoekers, drugsverslaafden en prostituees die willen breken met de zonde en Christus gaan dienen’ het stempel mee dat er bij hen ‘in veel gevallen tekenen van gebondenheid aanwezig’ zijn. Ik vind dat een schandalige manier van stigmatiseren van m.n. asielzoekers.

Op p. 19 wordt Luther aangehaald als iemand die van mening was, dat de duiveluitdrijving een belangrijke taak van de kerk is tot aan de jongste dag. Het voorbeeld dat vervolgens genoemd wordt, geeft echter volgens mij duidelijk aan dat Luther alleen in het uiterste geval van mening is, dat een ziekte ‘waar de artsen geen hulp meer kunnen geven’, door de duivel

bewerkt kan worden. Daarmee laat Luther zien dat hij als middeleeuwer in dit opzicht zijn tijd ver vooruit was.

Op p. 31 zegt de auteur dat vroeger in Nederland 'een homeopaat bijna vanzelfsprekend een christen was', terwijl hij één bladzijde verderop zegt: 'Qua oorsprong stamt de homeopathie uit een taoïstisch-anti-christelijk magisch mengvat.' Wat is het nou? En dan weid ik verder maar niet uit over de opmerking, ook op p. 31, dat niet de naalden of de korreltjes van de homeopaat het gevaarlijkste zijn, maar de genezers zelf, die occulte belasting overbrengen op hun cliënten. Hoewel, er kan ook een directe verbinding zijn tussen demonische machten en beelden, amuletten, drugs of andere tovermiddelen. En op p. 36 wordt gesteld, dat occulte invloeden via homeopathische medicijnen versterkt kunnen worden.

Op p. 43 wordt het ongewoon gedrag beschreven van iemand die als tiener overtuigd atheïst werd en na een spirituele zoektocht in o.a. India uiteindelijk toch tot geloof kwam. Hij liet zich dopen, maar had nog wel vloekneigingen en kreeg tijdens het gebed een keer een epileptische aanval, terwijl hij in het gewone leven normaal functioneerde. Wat moet ik dan met een suggestieve opmerking als: 'Het is mogelijk dat hij door verzet tegen het geloof en door zijn betrokkenheid bij afgodische rituelen een demonische belasting heeft opgelopen'?

Op p. 46 worden de lauwheid en laksheid en de onchristelijke omgang in veel kerken als volgt verklaard: de traditie gaat heersen over Gods Woord, en dan is het goed mogelijk 'dat religieuze geesten (demonen) de kerk gevangen houden'. Als oplossing wordt genoemd, dat je dan veel aandacht moet besteden 'aan de reiniging van de leiders, de gebouwen en de gemeenteleden'. Oei, denk ik dan..., wat is er in mijn leven en dat van mijn voorgeslacht misgegaan? Moet ik, zoals op p. 99 staat, de HERE met Psalm 139 bidden of er een schadelijke weg is bij mij *of bij het voorgeslacht?* (Echt waar, dat voegt de auteur er zo even bij!). En hoor ik, net als in het voorbeeld op p. 45, na te gaan of er in de jaren zestig in mijn kerkgebouw een keer een nationaal bekende spiritiste een lezing heeft gehouden, waardoor tot op de dag van vandaag op het terrein van de kerk occultisten in lange zwarte gewaden rond middernacht in een cirkel vervloekingen tegen onze kerk uitspreken? Zullen die vloeken vervolgens zeker doel treffen, omdat vanwege die lezing van veertig jaar geleden 'satan rechtmatig bevoegd was om de gemeenteleden aan te vallen'? En zal ik dan, zodra ik weet krijg van dit alles, 'onmiddellijk last van verschrikkelijke nachtmerries, kwalen en hallucinaties' krijgen, net als mijn gezinsleden?

Op p. 93 wordt zeer terecht Spreuken 26:2 aangehaald. *Gelijk een mus wegfladdert en een zwaluw heenvliegt, zo is een ongegronde vloek: hij treft geen doel.* Maar waarom wordt dan al meteen op de volgende bladzijde (p. 94) het voorbeeld aangehaald van een Nederlandse vrouw, die een relatie met een moslim verbreekt omdat het huwelijk om allerlei redenen niet goed meer liep? De moslimman vervloekte toen hun zoontje van vier jaar (die er toch weinig aan kon doen, lijkt mij) 'en het kind werd volstrekt onhandelbaar. Hij sliep bijna niet meer en terroriseerde de situatie in huis.' Logisch, volgens de auteur, als je weet 'dat in Marokko het volksgeloof en magische praktijken welig tieren'. Zucht..., en ik altijd maar denken dat bijna alle kinderen van vier jaar na een scheiding zulk onhandelbaar gedrag kunnen gaan vertonen als verwerking op wat ze niet begrijpen.

Ik snap werkelijk niet waarom de auteur niet wat meer aan zelfkritiek doet, als hij terecht constateert dat stelselmatig negatieve uitspraken over iemand kunnen gaan werken als een vloek, omdat je er op den duur zelf in gaat geloven (p. 97). Precies! Het hangt dus voor een groot deel van de reactie van de persoon af! Zou dat bij een uitgesproken vervloeking anders zijn? Zou daar de duivel wel onafhankelijk en objectief mee aan de slag kunnen?

En als laatste voorbeeld: president Bush is een soort vrijmetselaar (p. 68) en bij Hitler wijzen de linksdraaiende hakenkruizen, zijn voorliefde voor muziek van Wagner en het verlangen om de Joden uit te roeien op occulte invloeden (p. 86).

Denkpatroon

Hoe komt het nou, dat de auteur zo'n warrig en verwarrend boek als dit heeft kunnen schrijven?

Volgens mij wordt op drie plaatsen duidelijk wat de denkkaders van de schrijver zijn.

Zijn manier van denken komt heel duidelijk naar voren op p. 47. Daar maakt de auteur drie denkstappen die typerend zijn voor zijn benadering van alles wat volgens hem occult is en met de duivel te maken heeft.

- a. Je hebt bepaalde tradities en gewoonten.
- b. Uit die tradities en gewoonten spreekt een bepaalde geest.
- c. Die geest wordt een echte persoon en dus is er sprake van demonen.

Verder zegt de schrijver op p. 67 dat beelden van hout of steen volgens de Bijbel niets voorstellen (Jes. 44), maar demonen kunnen zich wel verbinden met voorwerpen en dus is het riskant om boeddhabeeldjes e.d. in huis te hebben. Met een foutief beroep op 1 Korintiërs 10:20 wordt zo beweerd, dat de duivel en zijn trawanten vooral in speciale dingen zitten, waar je vreselijk voor moet uitkijken.

Ook kwam ik erachter, dat de auteur voortdurend 'geestelijke krachten', 'occulte machten' en 'demonische belasting' met elkaar vereenzelvigt. Natuurlijk is het waar dat er een geestelijke strijd gevoerd wordt en dat we als christenen de geesten moeten onderscheiden of zij uit God zijn (p. 88).

Maar dat houdt voor mij niet in, dat ik overal moet nagaan of er ook demonen aan het werk zijn. Dat zou, lijkt mij, te weinig eer zijn voor de duivel. Hij werkt veel geraffineerder. En al die aandacht voor dit onderwerp maakt mensen, ook oprechte christenen, alleen maar bang en angstig. Als een toevallige samenloop van omstandigheden nota bene door christenen in een onbewezen occult verband gebracht wordt, zet je zelf de deur open waardoor de grote tegenstander binnen kan komen.

Jezus wijst een andere weg: kom gewoon maar bij Mij. Onze hemelse Vader zegt: schuil maar bij Mij. We zouden het met elkaar vooral dááover moeten hebben, lijkt me, of we dát nog wel doen: van onze grote God en Heiland veel verwachten en volledig op Hem vertrouwen.

Conclusie

Afsluitend wil ik de volgende conclusie trekken. In dit boek maakt de schrijver van de geestelijke machten in de lucht concrete personen. Zo kun je de duivel en zijn demonische machten in bepaalde gebieden van het leven aanwijzen en benoemen. Door de suggestieve manier waarop dat gebeurt en het gemak waarmee allerlei zaken op één grote hoop gegooid worden, toont de auteur een groot gebrek aan zorgvuldigheid. Allereerst een gebrek aan zorgvuldigheid in het beschrijven van de feiten. Maar wat ik erger vind: ook een ontstellend

gebrek aan zorgvuldigheid in de hantering van de bijbelse gegevens. Want in de Bijbel laat God zien dat de duivel overal is, maar dat niet alles occult is.

Een evangelisch tegengeluid

In het boek *De belofte van genezing* van de Amerikaanse evangelische theoloog Richard Mayhue (Medema, 1999, ISBN 90-6353-293-8) kom ik gelukkig een veel genuanceerder en bijbels opvatting over demonen tegen. Wat hij zegt, is het volgende:

‘De Brieven van het Nieuwe Testament waarschuwen gelovigen nooit voor de mogelijkheid van inwonende demonen, ook al worden Satan en demonen vrij vaak besproken. Ook instrueren de Brieven van het Nieuwe Testament gelovigen nergens hoe ze demonen bij een gelovige of een ongelovige moeten uitdrijven.

Het is bijbels onvoorstelbaar dat in een ware gelovige demonen zouden kunnen wonen wanneer de Bijbel geen duidelijk historisch voorbeeld geeft en wanneer er geen waarschuwingen of instructies worden gegeven voor een dergelijke serieuze geestelijke ervaring.

Minstens vijf andere bijbelse factoren bevestigen deze conclusie:

(1) De scherpe woorden van 2 Korintiërs 6:14-18 sluiten uit dat de Heilige Geest en onreine geesten samenwonen in een ware gelovige – zelfs tijdelijk.

(2) Redding, zoals beschreven in Kolossenzen 1:13, spreekt van ware ‘verlossing’ van Satan en overbrenging naar het Koninkrijk van Christus.

(3) De volgende passages vormen, gecombineerd, een krachtige verklaring die demonische inwoning bij christenen uitsluit:

- Romeinen 8:37-39 – Meer dan overwinnaars door Christus.
- 1 Korintiërs 15:57 – God geeft ons de overwinning door onze Here Jezus Christus.
- 2 Korintiërs 2:14 – God doet ons te allen tijde in Christus zegevieren.
- 1 Johannes 2:13,14 – We hebben de boze overwonnen.
- 1 Johannes 4:4 – Hij, die in ons is, is meerder dan die in de wereld is.

(4) De verzegeling met de Heilige Geest beschermt de christenen tegen invasies van demonen (2 Kor. 1:21,22; Ef. 4:30).

(5) De belofte van 1 Johannes 5:18 maakt de idee van invasies van demonen een onbijbels concept en een onmogelijkheid voor een ware gelovige. *Wij weten, dat een ieder, die uit God geboren is, niet zondigt; want Hij, die uit God geboren werd, bewaart hem, en de boze heeft geen vat op hem.*’

Samenvattend is Mayhue van mening:

‘De Bijbel kent zijns gelijke niet als de unieke bron van Goddelijke openbaring om ons te vertellen over de geestelijke wereld van Satan en demonen. Klinische ervaringen en ervaringen van hulpverleners mogen nooit gelijk zijn aan de Schrift en moeten nooit worden gebruikt om conclusies te trekken die niet eerst duidelijk worden geleerd in het Woord van God.

De Bijbel leert overtuigend dat Satan of demonen nooit in ware gelovigen kunnen wonen. Ware gelovigen kunnen echter wel uitwendig worden gekweld of lastiggevallen, zelfs in ernstige mate.’

Ten slotte: over het boek van M.J. Paul nog een kleinigheidje. Het is alsof de duivel ermee speelt, zou mijn grootmoeder zeggen, maar in het boekje wordt voortdurend verwezen naar

vorige en volgende hoofdstuknummers, terwijl die helemaal niet in het boek zijn opgenomen. Lastig zoeken dus. Het boek is overigens verschenen bij uitgeverij Groen, Heerenveen, ISBN 90-5829-627-X, heeft 159 pag. en de prijs is € 14,95.